Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 134. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 19-го ЛИПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 19, 1983 No. 134. VOL. XC.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ ПОШТОВИХ ПОРУШЕНЬ МОСКВОЮ

Філядельфія, Па. — Конгресмен Бенджамин Гілман з Ню Йорку, член багатьох важливих комісій Конгресу ЗСА, в тому Комісії поштових справ, приготовляє із 79-ма іншими конгресменами переслухання у справі ломання Совєтським Союзом законів міжнародної поштової служби і просить громадян українського походження та громадян східньо-европейських етнічних груп зголошувати йому і присилати документовані скарги у цих справах.

Конгресмен Гілман каже у своєму листі до голови філядельфійського Комітету Людських Прав України Уляни Мазуркевич, що досі він отримав такі скарги: Москва з премедитацією і систематично ізолює неросійські народи від вільного світу, не даючи їм змоги втримувати листовні контакти з вільним світом; урядові чинники СССР фальшують потвердження відбору поручених поштових посилок і опісля конфіскують ці посилки, що є порушенням міжнародних поштових умов і Гельсінкських угод; з СССР повертаються деколи поштові посилки із зазначенням „адресат невідомий", хоча стверджено, що „невідомі адресати" живуть на місцях, до яких посилки були адресовані.

Крім цього конгресмен Гілман отримав інформації, що поштові уряди СССР мають списки совєтських горожан, яким не слід доручати пошту із ЗСА.

Конгресмен Гілман прохає у своєму листі: пересилати йому документовані скарги у цих і подібних справах, та допомогти зрушити американську і світову публічну опінію для протидії совєтським перешкодам у доставі пошти з вільних країн до СССР.

Філядельфійський Комітет Оборони Людських Прав України просить громадян, які мають скарги у згаданих чи подібних справах поштових зв'язків з рідними чи приятелями в СССР переслати такі документовані скарги до комітету на адресу: Human Rights for Ukraine Committee, P.O. Box 7101, Philadelphia, Pa. 19117.

„Правда" займає становище до документів Картера

Вашінгтон. — Г. Васілієв, кореспондент газети „Правда", яка є органом ЦК КПСС, не зважаючи на незакінчене слідство у справі перехоплення республіканцями документів колишньо го президента Джиммі Картера, які він вживав у передвиборчій кампанії в 1980 році, вирішив, очевидно за дозволом совєтських чинників, зайняти становище до цієї справи, що її під теперішню пору перевіряє на дорученння президента Роналда Регена Департамент справедливости і Федеральне Бюро Інвестиґації (ФБІ).

У числі газети з 10-го липня ц.р., Васілієв, широко користуючись цитатами американської газети „Ню Йорк Таймс" і інформаціями телевізійної сітки Ей-Бі-Сі, каже, що у „викрадені" документів були замішані не тільки урядовці Білого Дому, але також американська Центральна Розвідча Служба і Пентагон, які спільно „викрадали" важливі речі демократів і їхні пляни з ділянок внутрішньої політики, оцінки стану економіки, стратегічні пляни виборчої кампанії тощо. „На віть те, що обговорювалось на Раді Безпеки і між найближчими співробітниками Дж. Картера та його керівниками департаментів, не було, як виявляється, 'секретом' для стратегів Р. Регена", — пише згаданий кореспондент „Правди". Він каже, що, наприклад, дорадник Р. Регена у справах крайової безпеки Ричард Аллен отримував з Білого Дому, контрольованого тоді Дж. Картером, майже кожного дня звідомлення, які опісля республіканці використовували у дебатах з Картером і виступах Регена.

У несумлінному і тенденційному звідомленні Васілієва говориться не тільки про „крадіж команди Регена", але ніби то „національну зраду", хоч документи досі не виказали нічого такого, що можна б зарахувати до державних таємниць. Зрештою, якщо такі і були то чому їх вживав публічно демократичний кандидат. Про це і багато інших справ Васілієв не пише.

Він, натомість, багато говорить про „ситуацію страху у теперішньому Білому Домі" і серед найближчих співробітників Р. Регена, який, на його думку незабаром проголосить свою кандидатуру на перевибір. „Правда" пише, що вся ця історія підриває авторитет Р. Регена „як чесну людину, якій можна довіряти", а „скандальна афера з документами розкриває правдиве обличчя тих, які так часто люблять говорити про моральні справи", — пише в кінці своєї інформації Г. Васілієв.

МОСКВА НЕ ХОЧЕ ПІДТРИМАТИ АРАФАТА

Москва, СССР. — Міністер закордонних справ Совєтського Союзу Андрей Громико в розмовах з представником Палестинської Визвольної Організації спеціялістом міжнародних справ членом виконавчого комітету ПВО Фаруком Каддумі відмовився підтримати Ясіра Арафата в його спорі з Сирією.

Повідомлення совєтської преси в четвер, 14-го липня, не згадували нічого про Арафата, коли повідомили про зустріч Громика з Каддумі, хоч останній приїхав до Москви, щоб підготовити приїзд Арафата. Замість того, совєтська заява включила вимогу, щоб ПВО упорядкувала свої внутрішні справи і „зміцнила співпрацю з прогресивними арабськими країнами", очевидно натякаючи на Сирію.

Далі заява говорить, що „Совєтська сторона вислов лює свою рішучу думку про недопустимість боротьби і внутрішньої колотнечі серед палестинців перед загрозою ізраїльського агресора тому, що вони послаблюють сили палестинців, розєднують ряди арабів. Незгоди в ПВО можуть і мусять бути подолані політичними засобами, шляхом діялогу".

На початку непорозуміння в Фата і в ПВО, коли бунтарі вимагали рішучішого керівництва, Москва послала Арафатові свою заяву підтримки, але на відміну від минулорічної заяви підтримки, коли Арафат боровся проти ізраїльців, теперішня заява не була ніколи опублікована.

Західні аналітики допускають, що відкликання відвідин Арафатом Москви було зроблене Кремлем, а розмови з Каддумі підкріплюють здогади, що совєтське керівництво вирішило не підтримувати лідера ПВО, особливо у випадку виступів проти Сирії, основного союзника СССР на Близько му Сході.

Повстанці в Нікараґуа плянують посилити дії

Сан Хозе, Коста Ріка. — Згідно з повідомленнями лідерів нікараґуанських пов станських груп в Коста Ріці, повстанські сили Едена Пастори Гомеза, підтримані новою зброєю придбаною в країнах Латинської Америки, розпочали енергійну боротьбу проти своїх колишніх бойових товаришів у Нікараґуа. Колишній член сандіністської хунти Альфонсо Робельо Кальсхас у своєму інтерв'ю сказав, що: „Ми плянуємо кілька несподіванок з нагоди святкувань наступного тижня".

Робельо тепер об'єднав свої сили з Пасторою в Коста Ріці і мав на увазі несподіванки на святкування четвертої річниці сандіністського режиму після скинення режиму генерала Анастасіо Сомози Дебайле.

Робельо також заявив, що Пастора ніколи не мав наміру припинити боротьбу, коли він минулого місяця сказав, що він тимчасово покидає поле бою. Він тільки відклав боротьбу до часу, коли дістане зброю та іншу допомогу, бо наплив добровольців в його ряди повстанців нічого не дасть без відповідного озброєння. Ця допомога тепер прийшла з південноамериканських джерел, яких Робельо не назвав.

Робельо також заявив, що повстанські сили, які базуються в Коста Ріці, не зіллються з більшими повстанськими силами, які діють на півночі Нікараґуа з території Гондурасу, але одночасно Робельо сказав, що ці дві повстанські сили будуть стреміти до координації своїх дій і співпраці між собою. Перешкодою для об'єднання Робельо наз вав велике число старшин колишньої національної ґвардії генерала Сомози в повстанській армії Нікараґуанських демократичних сил, тобто північної групи повстанців.

„Ми революціонери, а не контра", — заявив Робельо, вживаючи назву, яка дуже часто вживається для означення повстанців, які діють на півночі з території Гондурасу. „Ми притримуємося первісних ідей революції, але ми демократи", — сказав Робельо.

Вийшло друге видання роману Д. Гуменної „Діти чумацького шляху"

Ню Йорк, Н. Й. — Ідучи назустріч численним запитам читачів, Науково-Дослідне Товариство Української Термінології (НДТУТ) видало другим накладом роман Докії Гуменної „Діти Чумацького шляху".

Твір цей писаний по живих слідах, відразу, як війна змила цензуру. Починався в Києві у час воєнної завірюхи, ріс і опрацьовувався у таборах Німеччини, без уваги на постійне бомбардування, кінчався в таборах ДіПі під нависною загрозою примусової репатріяції. Перші три книги вийшли у Мюнхені 1948 року у видавництві „Українська Трибуна", а четверту книгу видала сама авторка у Ню Йорку за зароблені важкою фізичною працею гроші.

Твір цей — продовження попередньої творчої діяльности авторки, засудженої, як „куркульська пропаганда", совєтською критикою. Ще 1929 року у друкованих нарисах „Листи із Степової України" та „Ех, Кубань, ти Кубань, хлібородная..." авторка посміла сказати про початки голоду та його причини. Викинута за це з літературного процесу, Д. Гуменна аж через 10 років, як тільки з'явилася перша можливість, продовжувала свою творчість, що найперше вилилася у роман „Діти Чумацького шляху".

Цей монументальний твір охоплює події в Україні протягом життя чотирьох поколінь. Показує розгром вікового укладу українського життя, безоглядне нищення української людини: спочатку селянства, а потім інтеліґенції. Роман має глибоко трагічний характер, а все ж таки кінчається оптимістично, бо після нищення старшого покоління українські традиції не завмирають у молодому.

Цілість роману — чотири книги у двох томах — у твердій оправі, 768 сторінок. Ціна — 25 долярів до кінця цього року.

Замовляти слід у Research Society for Ukrainian Terminology, INC., C.O. St. Sophia's, 166 First Avenue, New York, N. Y. 10009.

Відзначать 25-річчя Оселі ім. О. Ольжича

Лігайгон, Па. — Центральна Управа ОДВУ і управа Оселі ім. О. Ольжича інформують, що в неділю, 7-го серпня ц.р., тут відбудуться ювілейні святкування з нагоди 25-річчя існування оселі з багатою і різнома нітною програмою: год. 11:30 рано — Служба Божа, о год. 2-ій по полудні ювілейний обід з мистецькою програмою, у якій виступлять драматична акторка Евелина Белюць, піяніст Леонід Вербицький, бандурист Роман Левицький; ювілейне слово скаже Володимир Різник. В заключенні відбудеться роздача грамот вдячности жертводавцям на фонд розбудови оселі.

Охочі взяти участь у цих урочистостях можуть зголошуватись в адміністрації Оселі на число: (215) 377-4621.

Заклика́ють до розв'язки проблем в Центральній Америці

Канкун, Мехіко. — Президенти чотирьох латиноамериканських країн висловили в неділю, 17-го липня „глибоку затурбованість з огляду на швидке погіршення" становища в Центральній Америці.

Вони закликали до швидкої ліквідації чужеземних військових баз і виводу військових дорадників, припинення постачання зброї та встановлення міжнародних патрулів на кордонах між державами як основні кроки для досягнення миру в цьому районі.

Чотири лідери — президент Мехіко Міґель де ля Мадрід Уртадо, президент Венезуелі Люїс Еррера Кампінс, президент Колюмбії Белізаріо Бетанкур і президент Панами Рікардо де ля Еспрієлья зробили свій заклик після п'ятьох годин переговорів на курортному острові Канкун. Це була частина ширшої програми, яку опрацювали на попередніх шістьох зустрічах міністри закордонних справ цих країн.

У заяві, опублікованій в неділю, чотири президенти закликають „країни з інтересами і з'вязками в цьому районі внести свій вклад і використати свій політичний вплив у зміцненні справи порозуміння і зобов'язати ся беззастережно виступити з дипломатичною ініціятивою мирного полагодження справ у цьому районі світу". Вони уважають, що Куба і ЗСА повинні зліквідувати свої військові бази.

Заява, крім того говорить, що „використання сили як альтернативи розв'язання не рішає, а ускладнює існуюче напруження" в цьому районі.

Президент Мехіко де ля Мадрід Уртадо у спеціяльному звернені окремо запропонував, щоб президент ЗСА Роналд Реґен і президент Куби Фідель Кастро приєдналися і поставили свої підписи під спільним документом.

Теперішня зустріч була організована раптово ще в середу, коли напруження почало зростати і тим самим загрожувати загальному мирові в цьому районі Центральної Америки.

Дійшло до „непорозуміння" між французькими червоними і Кремлем

Париж, Франція. — Провідник французької комуністичної партії Жорж Марше повернувся 13-го липня ц.р. з Москви, де під час офіційної візити прийшло до „непорозуміння" між ним та совєтськими провідниками. Ще під час його перебування в Москві агентство ТАСС подало, що Марше сказав, що „головною небезпекою під цю пору є намагання американських імперіялістів впровадити нові ракети до Европи".

Марше заявив, що таке передання ТАСС не було згідне з правдою, бо на ділі він заявився за „зменшення ракет так на Сході, як і на Заході".

Московські провідники обвинувачують Марше в тому, що він буцім то зробив „компроміс" з французькими соціялістами щодо нових американських атомових ракет призначених для Европи. Як відомо, президент Франції Франсуа Міттеран погоджується на американські ракети, якщо женевська розброєнева конференція не доведе до редукцій озброєння між СССР і ЗСА.

Під час його офіційних відвідин в Москві в 1980 році Марше був єдиним серед европейських комуністичних провідників, який оправдував совєтську інвазію на Афганістан, а під час похорону Л. Брежнєва він був єдиним европейським комуністичним провідником, якого прийняв на розмову Юрій Андропов, тоді коли французький прем'єр-міністер П'єр Мороа був зіґнорований.

Назагал популярність французької комуністичної партії впала дуже низько, бо компартія втратила багато тисяч членства (з 25 відсотків у виборах 1970 року док 13,61 відсотка у вибо рах в 1981 році). Французька Загальна конфедерація праці, яка є під комуністичним проводом, втратила 400,000 членів від 1979 року.

Андропов запросив Марше до Москви після відвідин німецького канцлера Гельмута Коля з вірою, що Марше зможе змобілізувати французьку публічну опінію проти американсько-німецької співпраці.

Приготовляють День Української Спадщини

Торонто, Онт. — Провінційна Рада Комітету Українців Канади в Онтаріо повідомляє, що репрезентативний і популярний День Української Спадщини відбудеться в неділю, 21-го серпня ц.р., на Онтаріо Плейс у Торонто.

Як і минулого року, цей день припадає в часі Крайової Вистави Канади, коли найбільше туристів з цілого світу прибуває до Тороно. Це вже п'ята з черги річна культурна українська цілоденна подія на відомому півострові культурних розваг.

День Української Спадщини розпічнеться Молебнем у намірені українського народу та Панахидою за 7 мільйонів жертв штучного голоду в Україні. Між учасниками цих молитовних відправ будуть представники українських молодіжних організацій, які після офіційного відкриття — вирушать з Онтаріо Плейс маратоном вельосипедистів у напрямку Оттави. (Цей вельосипедний маратон, зорганізований молодіжними організаціями під опікою ПРО КУК-Онтаріо для відзначення 50-ої річниці голодомору в Україні, закінчиться в Оттаві 27 серпня, де до маратонців долучаться учасники Конгресу Українських Студентів Канади та українська громада Онтаріо, щоби разом відбути демонстрацію перед совєтською амбасадою).

Програма „Вечірнього Концерту", запроскована під гаслом „В дорозі до Хрищення України", буде переплетена релігійними творами й піснями на знак інтенсивної підготовки в наступному п'ятирічні до величного відзначення 1000-річчя релігійної події.

Пов'язаний із згаданою темою буде також відповідно підготований показ історичного одягу.

В пополудневих годинах відбудеться завжди успішний „Фестиваль Української Пісні Й Танку", а чо вен із

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНСЬКІ БУДІВНИЧІ ДАЛЕКОГО ЗАХОДУ

Джерзі Сити, Н.Дж. (О. К.). — В п'ятницю, 1-го липня ц.р., відвідали Головну Екзекутиву УНСоюзу та редакції „Свободи" і „Українського Тижневика" два представники українського „далекого Заходу", що ним є для мешканців східнього побережжя ЗСА, Альберта, а з нею і її столиця — Едмонтон.

Далекі гості, Ярослав Скрипник та Ігор Гриневич, були зацікавлені способом ведення редакції, модерними компюторськими друкарськими машинами, як також веденням цілої організації Українського Народного Союзу.

Господарям було цікаво послухати про працю української громади на заході Канади, її активну співучасть у дальшій розбудові країни та її широкі можливості, як одної із сильних етнічних груп, особливо в західній частині. У розмові з гостями можна було переконатися наскільки більші можливості у мозаїці багатокультурності Канади, має українська група і як вона динамічно їх використовує. Слухаючи з яким захопленням гості представляли життя українсько-канадської громади на далекому Заході Канади, відчувалось, що вони, куди сильніше інтеґрувались у громадське і політичне життя Канади, як українці в ЗСА.

Ярослав Скрипник і Ігор Гриневич в редакції „Свободи".

Ярослав Скрипник, головний хемік великої канадської цементової фірми, є визнаний широко канадцями і американцями фахівець, який з того приводу є членом Канадського товариства стандартів (КСА), Американського товариства стандартів і проб матеріялів (ААСТМ) і Американського ропного інституту (АПІ) та їхніх комісій, які виготовляють загальноприйняті стандарти для цементів.

Висока професійна позиція не перешкоджає, однак, Я. Скрипникові брати активну участь в українському громадському житті. Він є членом статутової Комісії Комітету Українців Канади, членом основником Клюбу Українських Професіоналістів і Підприємців Ріджайни, директором кредитівки та членом інших організацій. Однак найбільше часу і сил віддає Я. Скрипник для праці у самостійницькому русі, де в Союзі Українців-Самостійників є першим заступником голови, а головою в Товаристві Українців Самостійників, що є одною із трьох складових організацій СУС в Канаді. Як відомо, це організації православних українців Канади, які займаються головно культурно-освіт-

(Закінчення на стор. 4)

У світі

ДОВГОТРИВАЛІ ПРОЛИВНІ дощі викликали сильні повені в південній Бразилії, перетворивши велетенські простори країни в суцільне озеро. Десятки малих і великих міст ізольовані, бурхливі води знищили посіви, потопили все поголів'я худоби, змили весь наземний транспорт, припинили працю в промисловості. Число людських жертв перевищило 100 осіб. Приблизно 700,000 осіб залишились без даху над головою.

В КИТАЇ ПОЛОЖЕННЯ після сильних дощів не краще, ніж у Бразилії. Південь, центр і схід країни загрожений виливами найбільших китайських рік Янгтсе і Жовтої ріки. Мільйони людей і цілі військові частини круглодобово працюють на будівництві нових і ремонті старих гребель, щоб уникнути катастрофічних виливів рік, рівень яких перевищив критичну позначку. У деяких місцях вода почала спадати, а в інших небезпечно прибувати.

ЗАТЕ З ЛОНДОНУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що 12-денна жара небувалої спеки, а з нею і посухи змусили міські власті звернутися до мешканців столиці Британії економити воду тому, що мешканці вживають її більше, як найсучасніша техніка може подавати.

З ЕТІОПІЇ ТА ІНШИХ АФРИКАНСЬКИХ країн також повідомляють, про небувалу посуху, в результаті якої загинули посіви, гине худоба, голодують і вмирають від спраги люди. Етіопія висловила глибоке розчарування тим фактом, що її заклик до ОН прийти з допомогою не відбувся належного відклику.

КОРЕСПОНДЕНТИ ПОВІДОМИЛИ зі столиці Бельгії Брюсселя, що вірменський терорист смертельно поранив у голову турецького дипломата в четвер, 14-го липня. Пораненим був аташе турецького посольства Дурсун Аксой. Вірменські організації за кордоном провели за останні роки багато вбивств турецьких дипломатів. Вірмени заявляють, що цe відплата туркам за їх кровяву різню сотень тисяч вірменів в роки Першої світової війни.

ШВЕДСЬКІ КОРАБЛІ військово-морської фльоти знову полювали під кінець минулого тижня за невпізнаним ворожим підводним човном лише кілька годин після того, як Норвеґія повідомила, що вона перестала шукати за невпізнаним ворожим підводним човном у своїх територіяльних водах. Як відомо, в шведські територіяльні води вже кілька разів заплили впізнані совєтські підводні човни. Швеція заявляла рішучі протести совєтській стороні, але, як виглядає, совєтська сторона мало прислухається до протестів скандинавських країн.

В Америці

ОДНА З НАЙБІЛЬШИХ компаній будови літаків на Лонг Айленді, яка затруднює кілька тисяч робітників різних галузей, веде переговори про перенесення з Ню Йорку до Джорджії, де є дешевша робоча сила і кращі умовини продукції. Сенатор Самюел Нанн, демократ з Джорджії, і губернатор цього стейту Джо Френк Гарріс зустрінулись два тижні тому з представниками компанії Грумман і обговорювали справу повного, або частинного переносу компанії до згаданого стейту. Нюйоркський губернатор Маріо Квомо заявив кореспондентам, що він також перговорює з речниками компанії Грумман і що зробить все, що буде в його силах, щоб затримати її на Лонг Айленді.

ГЛИБОКО ПОДІЛЕНА в поглядах юридична комісія Сенату, яка не зуміла навіть здобути відповідної кількости для остаточного вирішення справи привернення молитви в публічному шкільництві, чого домагається вже від довшого часу президент Роналд Реґен і численні прихильники тієї справи, відіслала обидві версії — привернення повної молитви і пропозицію тихої медитації — назад до Сенату, без рекомендації схвалення будь-якої з них. Як відомо Американська юнія для громадських свобід віддавна веде акцію проти привернення добровільної молитви до шкіл. Речники тієї юнії задоволені таким перебігом справи на юридичній комісії, бо це означає, що справа привернення молитви буде знову відкладена на довший час.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН категорично відкинув закиди демократів і представників неґритянської меншості, що його останні потягнення в Алябамі і у Вашінґтоні, корисні для меншостей, є політично мотивовані. При тому він обіцяв значну федеральну допомогу для малих підприємств, власниками яких є неґритяни і пуерториканці. Крім того очолювані ними компанії отримають незабаром федеральні контракти, бо, як заявили урядові речники, у тому відношенні не сміє бути жадної дискримінації.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ здоров'я і громадської опіки Марґарет Геклер звернулась з проханням до Конгресу, щоб він схвалив строгіші заходи для охорони дітвори. Вона назвала „національною ганьбою", що є ще в Уряді особи, які хотіли б заощадити з фонду опіки над дітьми 4 більйони долярів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Загадка навколо особи Андропова

Ще недавно західня преса й інші засоби масової інформації присвятили були чимало місця розглядові ситуації в комуно-московській імперії у зв'язку з 100-денним пануванням там нового лідера, колишнього шефа славнозвісного КҐБ Юрія Андропова. Тоді говорилося про його „темперамент", його ненависть до інакомислячих, зокрема оборонців прав людини в СССР і руху спротиву в національних республіках та до всіх „ненависників соціялістичної системи". До цієї великої ненависти Андропов сам признався на сторінках „Комуніста", заявляючи, що „всіх критиків соціялістичної системи треба перевиховати". Як перевиховує КҐБ людей іншої думки всім відомо не тільки в комуністичній тюрмі народів, але також за кордоном, а новий совєтський лідер має в цьому відношенні чималу...практику.

Сьогодні на сторінках преси у пов'язанні з Андроповим виникнула нова тема, а саме, здоровельний стан кремлівського диктатора і його неспроможність розв'язувати головні питання в керівництві країною, яка, згідно з оцінкою багатьох совєтологів і політичних аналітиків, з кожним роком занепадає, зокрема на відтинку економії і нерозв'язаного національного питання. Росіян в СССР стає менше, як інших національностей, зате сильно зростає населення в азійських республіках, партія не може дати собі ради з алькоголізмом, масовими розводами, які сягають сьогодні майже 50 відсотків молодих подруж, та іншими проблемами.

Для розв'язки тільки згаданих питань в керівництві ЦК КПСС потрібно сильної фізично і духової людини, якою не був і не є Ю. Андропов. Про ці й інші недотягнення і загнивання імперії пише у газеті „Ню Йорк Таймс" Маршалл І. Ґолдман, професор економіки у Веллеслей коледжі, один з директорів російського дослідчого центру в Гарвардському університеті, автор книжки „Криза в СССР". Він вже на самому початку каже, що економіка Совєтського Союзу, під час теперішнього стану керівництва, майже не поправилась. Тоді коли Андропов прийшов до влади, — пише далі Ґолдман, — то світ надіявся на великі зміни в СССР на різних відтинках життя. Його розмах, зокрема на відтинку поборення корупції, збільшення продуктивности, заповіджена дисципліна серед робітників, підбудовували його авторитет, зокрема серед прихильників твердої лінії у совєтській верхівці. Він, однак, навіть не брався за розв'язку структуральних проблем на довшу мету. Чому?

Здоровельний стан сьогоднішнього лідера СССР — ненайкращий. Відвідини західньонімецького канцлера Гельмута Коля в Москві і відсутність у першому дні розмов Андропова сиґналізували про його поганий фізичний стан. Навіть у другому дні розмов кореспонденти і західньонімецькі дипломати звернули увагу, що він майже не володіє лівою рукою, хворіє на недугу Паркінсона, цукрицю, ходить із помітним зусиллям. Одним словом, він уподібнився до свого попередника — Леоніда Брежнєва — в останніх днях його керівництва в Кремлі. В таких обставинах Андропову ледве чи можна зайнятися латанням старих імперських дір, які, у відсутності справжнього сильного фізично і політичного лідера, з кожним роком більшають.

За таких умов буде тяжко СССР втримати свої дотеперішні позиції у світі, не зважаючи на його тимчасову мілітарну перевагу в деяких, очевидно, родах зброї. Війна в Афганістані і безвихідне там становище для СССР, є наглядними сиґналами упадку єдиної в світі імперії, спертої на штики і нечуваний у вільних суспільствах терор, що його в першу чергу на своїх плечах відчувають поневолені Москвою країни. А особа генсека Андропова вже перестала бути загадкою, зрештою вона для багатьох на Заході не була загадкою, бо зі зміною диктаторів не міняється політика СССР, з якою в першу чергу треба боротися.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Михайло Кучер

СОВЄТСЬКА ЛЮДИНА НА ЗАХОДІ

I.

У зв'язку з можливістю виїзду до Ізраїля, багато совєтських громадян-жидів виїхали з СССР. Більшість з них у Відні та Римі відмовились їхати в Ізраїль та опинилися у ЗСА. Є їх біля ста тисяч.

Як же совєтські люди, в більшості жиди сприйняли Захід? Дехто з них емоційно захворів — від незвичних депресивних реакцій до емоційних захворінь.

Більшість з тих людей дістала культурний шок, зв'язаний з втратою звичайного оточення, чужа мова і втрата постійна, або тимчасова соціяльного статусу.

У сучасному СССР, як зрештою і в капіталістичних країнах, приходить хуткий процес урбанізації, міґрація населення, упадок релігії. Розпадається чи вже розпалася стара патріярхальна родина, майже зникла християнська етика. Як наслідок маємо знищення морально-етичних вартостей. Людина стає „вільною" від умовностей і забобонів. До минулого вже належать правила етикети та ввічливости. Все більшає асоціяльна форма поведінки і вона вважається нормою. За злочини винен не індивід, але суспільство.

Західні соціологи переконують суспільство, що людину не можна карати за алькоголізм (ніхто й не карає), розпусту і решту злочинів — бо злочинець продукт суспільства. Такі поняття як борг, обов'язок, мораль, честь, патріотизм застарілі. Їх навіть одверто висміюють.

Статева революція привела до статевого нехлюйства. Неймовірно росте число розводів. При дітях залишається як правило мати. Авторитет батьків майже не існує. Багато до того вони самі причинилися. Як наслідок, духовна культура обернулася у „надбудову". Безрелігійна цивілізація вбиває духовне начало в людині. Техніка перемогла людину і панує над нею.

Безрелігійний гуманізм перетворився у антигуманізм. Колектив домінує над індивідом. Виник тип міщанина-споживача, формально ніби освіченого, але без душі — він аморфна урбанізована маса.

Упадок культури йде в парі з упадком мистецтва. Воно служить примітивним смакам і витворило антимистецтво. Людина, втративши релігію, хоче дістати як можна більше речей тут на землі, себто гедонізм як символ матеріяльного успіху.

Людина втратила зв'язок із Богом і природою та живе в світі ілюзій. Ілюзії руйнуються і викликають почуття розчарування, тривогу, тоску, самотність, ескапізм. Але втікати немає куди. Пустка товаришить людині.

Такі процеси йдуть і в капіталістичних і в соціялістичних країнах. Совєтська людина втратила всі вартості в катастрофічному темпі побудови безклясового суспільства, тому вона недовірлива, заздрісна, легко йде на конфлікт або сама його викликає. Совєтська людина — пригноблюючий продукт революційного досвіду, сталінського терору, політичних репресій і багатолітнього оглуплювання комуністичною пропаґандою. Совєтська людина, опинившись в Америці, зустрілася з маєтковою нерівністю, з культом прибутку, з безробіттям, інфляцією і проблемами національних меншин та расизмом.

„Шлях угору в СССР залежав від приналежности до певної соціяльної групи, від „блату" (знайомства) і членства в партії. До того совєтська людина звикла. Що її дивує в Америці це відсутність „блату", його мінімальна роля. Зрештою він є, але не помітний так як в СССР.

Існує теорія, що совєтська людина цілком відповідає совєтському устроєві, себто в ньому досить безболісно існує і навіть просперує. Це правда, але не для всіх. Невелика меншість у Совєтському Союзі вміє самостійно думати і тяжко терпить під ярмом колективу.

Є в Совєтському Союзі і „бизнесмени". Їх пускають за кордон. Але, опинившись у вільному світі, вони розгублюються у чужому оточенні з різним стилем праці.

У СССР не існує приват. Там люди вмішуються у чужі справи, дають непрошені поради, осуджують і з задоволенням пльоткують. Знаменитий совєтський „треп".

Батьки ненормально люблять дітей і багато для них роблять. Часто совєтські діти ненормально звикли до опіки. Різниця між тим, що дитина чує в школі і що говорять вдома, або що спостерігає в житті, різниця між теорією і щоденною практикою викликає скептицизм, або і цинізм. Совєтська людина не звикла до одвертої критики держави на Заході, вона її дивує і злостить, радить вжити силу замість дискусії. Серед совєтських еміґрантів багато людей з великими претенсіями, гістеричним бажанням бути в центрі уваги. Совєтські люди сварливі, ненавидять себе взаємно і всіх, хто інакше думає. Серед них є непризнані вожді і генії. Вони схильні безапеляційно доводити свою думку, не рахуючись з протилежною. Мають нахил до поганої лайки в розмові, з совєтськими вульґаризмами. Совєтські інтеліґенти багато сперечаються на кожну тему, знання і логіку заміняють апльомбом. Грубість проявляється не тільки в суперечках. Люди злісні, ворожі, зневажають себе взаємно, легко йдуть на конфлікти і навіть шукають їх. Політичні проблеми здебільшого їх не цікавлять. Вони ніби ворожі тоталітаризмові і марксистській філософії, але не погоджуються з американською демократією. Їх сердить соціяльна демагогія лібералів, які не розуміють совєтської загрози вільному світові. Совєтські люди у себе вдома сподівалися, що як тільки опиняться на Заході, дістануть зразу все, чого не мали в Совєтському Союзі. Політичні і релігійні мотиви не мають для них звичайно, значення. На першому пляні — мотиви економічні. Тільки 5 відсотків совєтських еміґрантів мали релігійні і політичні мотиви для виїзду з СССР. Немала частина — це люди з тяжкими невротичними реакціями, психопатичними рисами характеру і психозами. Зформовані совєтською системою вони не можуть втекти від самих себе у вільному світі. Опинившись на Заході, вони спочатку іґнорують усі труднощі.

(Продовження буде)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Дві виставки Марії Мариняк

У Галіфаксі, 17-го червня ц. р., у галерії „Мануж", відбулося відкриття спільної виставки шістьох запрошених мистців, між ними єдиної українки, Марії Мариняк. Запрошення узяти участь у цій виставці наспіло в зв'язку з успішною самостійною виставкою нашої мисткині в грудні в галерії Конфедераційного Центру в столиці Островів Принц Едвард, в Шарлоттавні.

На виставці в Галіфаксі М. Мариняк виставила картини виконані пастелями на полотні.

Пастель — це її спеціяльність. М. Мариняк любується у цьому матеріялі, в якім мистець уживає м'яких кольорових олівців без оправи, виготовлених із спресованих, стертих у порошок фарб з домішкою з'єднуючих речовин. У цьому небувалому і рідко вживаному матеріялі М. Мариняк працює уже кілька років, експериментуючи з технікою вживання його на папері та полотні, розглядаючи його можливості, та вдосконалюючи свій мистецький вислів пастеллю.

На виставці в Конфедераційному Центрі, яка тривала від 16-го грудня 1982 року до 16-го січня ц. р., Марія Мариняк показала 42 праці пастеллю, три з них на полотні, а всі інші на папері. Між виставленими картинами були краєвиди, портрети, інтер'єри, квіти й натюрморти.

Карл МекКіман у своїй рецензії на виставку у журналі „Артс Атлантик" за весну 1983 рік пише ось так про один краєвид М. Мариняк: „Яскраві кольори миготять візерунками синього, червоного та зеленого кольору. Таке багатство кольорів небувале в стереотипному зрозумінні пастелі й мисткиня без сумніву осягнула високий рівень майстерности в цьому призабутому і занедбаному матеріялі".

Далі МекКіман пише: „Мисткиня виказує свіжу тенденцію до змін і пригодницьких шукань, які виходять поза рамки нормального обмеження матеріялу"...

Однією із найбільш цікавих і небувалих картин він уважає малюнок пелюстків отруйного лупіну, в композицію якого М. Мариняк включила засушені пелюстки дійсної рослини.

Виставка в Конфедераційній Ґалерії — це друга з черги самостійна виставка М. Мариняк (перша відбулася 1981 року у Шарлоттавні). Запрошення влаштувати індивідуальну виставку в найбільш престижевому центрі Острова — це великий успіх і признання зі сторони атлантійського мистецького середовища.

Із нагоди цеї виставки галерія видала скромний каталог, „Пастель Іквиваленс" з вісьмома чорнобілими репродукціями картин М. Мариняк. Марк Голтон, куратор галерії, написав вступ до каталогу. В цьому вступі він, між іншим, пише: „У своїм експериментуванні пастеллю на папері та полотні Марія Мариняк не затратила відношення, яке мусить остаточно заіснувати між мистцем і глядачем. Техніка не може залишитись тільки технікою, але мусить бути до послуг мистця у передачі його світосприймання своїм глядачам. Поле зору М. Мариняк — це світ кольору і світла, свобідно інтерпретованих та усіблених духом та світоглядом мисткині".

Марія Мариняк зацікавилася мистецтвом уже у дорослому віці і в 1979 році закінчила студії мистецтва на Альбертському університеті в Едмонтоні. Народилася вона в Галичині і до Канади приїхала малою дівчинкою в 1949 році. Родина Муринців поселилася у Вінніпегу. Вийшовши заміж за д-ра Олега Мариняка, мисткиня з родиною жила в Оттаві, Монтреалю, Ту Гилс (Альберта), та Едмонтоні. Від 1980 року працює у Шарлоттавні, де знаходиться її студіо.

М. Мариняк вповні віддалася мистецтву. В новіших картинах мисткині пізнати зріст мистецького вислову, та технічне удосконалення. Природа і люди відіграють велику ролю у всіх працях, в протилежності до тенденції механізації та компюторизації. Реальний світ поєднується з абстрактним і глядачі, які хочуть побачити дійсний світ знайдуть його, а ті, які шукають спрощення і формальних розв'язок віднайдуть і це. Найважливішим аспектом мистецького замислу М. Мариняк і рушійною силою в її творчості є прагнення передати свої переживання та почуття супроти людини і природи у переконливий, творчий спосіб.

Дарія Даревич

Олександер Татомир

ПОВОРОТ ВІЛЛІЯМА МИРРІ ДО БОГА

I.

У видавництві Томаса Нелсона в Нешвиллі, Тенн., появилася друком у 1982 році дуже цінна книжка п. з. „My Life without God" Вілліяма Миррі, сина відомої атеїстки Меделин Миррі О'Гейр, за старанням якої Верховний Суд ЗСА скасував молитви в публічних школах. Автор твердить, що це шкідливе рішення причинилося до зросту злочинности, духового занепаду молоді та проникнення комунізму в ЗСА.

Книжка має 252 сторінки, 19 розділів, епілог і 14 світлин. Автор змальовує у ній життєвий шлях — матері та свій, позначений неморальністю, безбожництвом і деструктивністю, та його поворот до Бога.

Меделин Миррі О'Гейр

Меделин прийшла на світ у 1919 році в родині Мейсів, яка не мала окремого ентузіязму до виховання дітей, ні до релігійних практик. У доростаючому віці Меделин твердила, що вже від шостого року життя була атеїсткою. В часі Другої світової війни, не зважаючи на те, що була одружена, у висліді любовної афери з капітаном Вілліямом Миррі у 1946 році привела на світ сина неправого ложа, що його згодом назвали прізвищем батька — Вілліям Дж. Миррі. Це прізвище дещо пізніше присвоїла і собі.

У тому часі збільшився її антагонізм до християнської релігії, зокрема до католицької Церкви й Бога. Вона складала на Них відповідальність за свої життєві невдачі.

У 1954 році, по частих зустрічах з місцевим італійцем, Меделин привела на світ другого сина неправого ложа. Автор описав жахливі родинні суперечки, що їх завжди починала матір, особливо зі своїм батьком, що не схвалював її крайньо неморального способу життя. В часі непорозумінь вона зовсім не мала контролі над своїм темпераментом. У гніві кидалась з ножем на членів родини.

Меделин включалась у ліві антиамериканські рухи. Спершу стала членом Соціялістичної партії праці, але із-за малої активности цієї партії, вона перейшла до більше радикальної та рухливої Соціялістичної партії робітників (де в дійсності зовсім не було робітників). Співпрацювала теж з групами, що підтримували Кастра. Передплачувала комуністичну пресу й журнали. Остаточно в 1960 році рішила виїхати з родиною до Совєтського Союзу. А коли їй це не вдалося, повернулася з Франції додому і, в спізненому реченці зареєструвала Вілліяма до публічної школи в Балтиморі.

Релігійні практики в школі

Під час мандрівки шкільними коридорами, Меделин запримітивши, що учні починають науку читанням св. Письма й молитвою, розпочала гостру атаку проти релігійних практик у школі. До цієї акції вжила як шпигуна, антирелігійного активіста й позовника в судах свого 14-річного сина Вілліяма. Спершу написала листа до дирекції школи з вимогою, щоб припинити читання св. Письма і молитви на початку науки як неконституційні, а опісля в цій справі переслала листа до щоденника в Балтиморі „Монінг Сан". Редакція замість надрукувати листа, зааранжувала інтерв'ю з Меделин, що про нього репортер Ст. Нордлінгер помістив на першій сторінці часопису довгу та прихильну вістку. Він підкреслив, що Шкільна рада ще в 1839 році затвердила св. Письмо як книжку до читання у всіх школах. Виступ Меделин був першим викликом щодо зарядження Шкільної ради з 1905 року, яке вимагало, щоб читати св. Письмо або молитву, або одне й друге разом на початку навчання у школах.

Негайно після появи інтерв'ю місцеві радіові й телевізійні станції, а за ними і крайові та ліві й атеїстичні організації звернулися до Меделин за повнішими інформаціями.

На приказ матері-Вілліям в часі молитви виходив із кляси.

(Продовження буде)

ЕДВИН ГАРПЕР, ДОРАДНИК президента Роналда Реґена у внутрішніх справах, зрезиґнував зі свого становища добровільно у зв'язку з переходом на іншу працю. Гарпер, який цікавився розвитком подій внутрі країни, включаючи також економічні проблеми, працював раніше заступником директора бюра адміністрації і бюджету.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

д-р Юліян Мовчан

З ЖУРБОЮ РАДІСТЬ ОБНЯЛАСЯ...

(Рефлексії з нагоди ювілейного XX З'їзду УЛТПА)

I.

В днях 26-29 травня ц. р. в Овк Брук біля Чикаґо відбувся XX З'їзд делеґатів та XXIII наукова конференція Українського Лікарського Товариства Північної Америки (УЛТПА).

При цій нагоді варто зазначити, що УЛТПА має довгу й досить багату своєю діяльністю історію. Уже 21-го жовтня 1949 року, тобто, як тільки розпочалося, масове переселення українських втікачів на американську землю, наші колеґи-лікарі — Роман Осінчук, Ярослав Воєвідка, Тома Воробець, Тиміш Олексіюк та А. Сиротенко створили були Організаційний комітет з метою заснування Українського Лікарського Товариства в Америці. І на це не довелося довго чекати, бо вже 22-го січня наступного, тобто 1950 року в річницю проголошення самостійности України, відбулися перші Основні Збори, на яких було створено Українське Лікарське Товариство в Америці (УЛТА) на чолі з д-ром Романом Осінчуком. Згодом, коли до УЛТА забажали приєднатися також українські лікарі Канади, товариство було перейменовано на теперішню назву — Українське Лікарське Товариство Північної Америки (УЛТПА).

Якщо в початкових роках організованого життя з'їзд делеґатів Товариства мав виключно „статутовий" характер, тобто, займався статутово-організаційними справами, то потім, поступово, беручи приклад із „старшого" брата — Американської Медичної Асоціяції (АМА), на з'їздах усе більше вділювано часу на заслухання наукових доповідей. Це яскраво було видно з перебігу теперішнього XX-го з'їзду УЛТПА.

Розпочавши працю реєстрацією делеґатів, у четвер, 26-го травня і другий день — 27-го травня цілком і повністю було присвячено науковим доповідям, що їх прочитано не тільки на високому науковому рівні, але їх читали наші фахівці, які займають високі наукові пости в американській медицині. А саме: доповідь про артроскопію та нову методу операції на суглобах прочитав д-р Богдан Дзьоба — асистент-професор хірургічного відділу медичного факультету Арізонського університету; „Удосконалення в лікуванні біліарного каміння — прочитав д-р Юрій Грицеляк — клінічний асистент-професор хірургії медичного факультету Іллинойського університету; доповідь з ділянки ядерної медицини прочитав асистент-професор ядерної медицини медичного факультету Нортвестернського університету д-р Адріян Кесала; д-р Андрій Мельник, який очолює секцію генетики Мерсі Госпітал Медичного Центру в Чикаґо; доповідав про досягнення у клінічній генетиці; із не менш цікавою доповіддю на тему новітніх досягнень з ділянці акушерства виступив д-р Василь Трухлий — асоційований професор акушерства та гінекології із Раш медікал коледжу; д-р Мирон Долинюк, у якого два докторати — з медицини та філософії і який працює асистент-професором медичного факультету Лойольського університету, говорив на тему досягнень в ділянці пульмонарної (легеневої) медицини; д-р Родійон Палажій — відомий клівлендський фахівець та старший клінічний інструктор дерматології медичного факультету Кейз Вестерн резерв університету (добрий університет, але має чомусь таку дивну і тяжку для перекладу назву познайомив слухачів із новою (хоч, правда, досить дорогою та й не завжди успішною) методою лікування тяжких випадків цистичних вугрів (акне); Крім того, хірург Інгальського меморіяльного шпиталю д-р Богдан Іванець доповідав про лікування недуг, спричинених зціпом крови, а молоденька резидентка радіології Лос Анджелеського медичного інституту д-р Марта Косович поінформувала слухачів про досягнення в ділянці радіології.

Якщо років тридцять тому професорські посади в американських медичних інституціях для наших лікарів були лише нездійсненою мрією, то тепер, як бачимо, стан зовсім інакший.

На другий день з'їзду, тобто, 27-го травня, у програмі загальних зборів товариства були такі питання, як звіти керівних органів, дискусії над звітами, звіт Контрольної комісії та вибір нових керівних органів. Довідуємося, що сьогодні УЛТПА нараховує 1,003 активних членів — в тому числі канадських — 152 і навіть з далекої Австралії аж 77 членів. Крім того, є члени з багатьох інших країн, як Бразилія (аж 12 членів), Норвеґія, Венесуеля, Арґентина та інших.

Із доповіді уступаючого голови Т-ва д-ра Петра Моцюка довідуємося, що аби забезпечити безперебійний вихід органу УЛТПА журналу „Лікарський Вісник" — єдиний тепер у світі дійсно український медичний журнал — на цю потребу зібрано досить солідну суму грошей — 140,000 долярів. У великій мірі це треба завдячувати стараням директора фонду д-ра Ахіля Хрептовського (пишеться чомусь як „Хрептовський", хоч в українській мові кажуть не „хрепет" а „хребет" та скарбника д-ра Михайла Головатого. Завдяки вмілому редаґуванню та невтомній праці д-ра Павла Джуля, „Лікарський Вісник" і далі продовжує видаватися на високому рівні. Аби вчасно він дістався до читачів, про це добре дбає відданий адміністратор журналу д-р Степан Павлинський.

На окреме відзначення заслуговує д-р Павло Пундій, під орудою якого Медичний Архів став не тільки складом медичної літератури, але також розвинув видавничу діяльність. Відданим помічником у його праці є д-р Маріян Панчишин — син славного й незабутнього українського лікаря, професора і громадянина д-ра Маріяна Панчишина.

Не забуває УЛТПА також за свій доріст — студентів медицини. Із звіту д-ра Данила Григорчука — референта стипендійного фонду, довідуємося, що досі студентам на студії було позичено 51,485 долярів. На жаль, далеко не всі студенти, які позичили гроші, поспішають розплатитися із своїм боргом і тому ще не сплачено аж 44,485 долярів, хоч ті, що позакінчували студії, уже працюють і добре заробляють. Ще гірше, коли студенти, яким позичено 10,000 долярів хоч і обіцяли вчитися на лікарів, згодом роздумалися і пішли студіювати... російську мову. Буває й таке...

Продовжуючи славні традиції своїх попередніх управ, уступаюча управа, також намагалася втримувати добрі стосунки та зв'язки з усіма громадськими установами і організаціями, заохочуючи їх брати активну участь у всіх гідних акціях.

(Продовження буде)

Добрі відчити завжди знайдуть слухачів

ПОХВАЛЬНА ІНІЦІЯТИВА ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ У ВІННІПЕҐУ

Від травня 1982 року, коли невідомі злочинці підпалили будинок Читальні Просвіти у Вінніпеґу, до вересня 1982 року, коли відбудовані приміщення її відкрито знову для громади, Читальня Просвіти не могла вести своєї жвавої діяльности.

Як тільки все повернулося до менш-більш нормального ходу, праця в тій відомій нашій організації знову пішла жваво вперед. Відбуто в новій домівці загальні збори, на яких обговорено всю відбудову і її кошти (8,000 долярів), а теж вибрано нову управу, яку знову очолив заслужений та довголітній діяч Читальні Василь Цап, та, як і досі, радо віддавано нову залю для інших установ. З них варто згадати історичну доповідь американського гостя, проф. Джеймса Мейса, що приїхав на запрошення УВАН і своєю доповіддю забив до останнього місця залю Читальні. Свято Матері, традиційні імпрези Рідної Школи та Курсу Українознавства Читальні, свято Тараса Шевченка, свято Матері та „матуру" курсантів згадуємо лиш мимоходом,бо українці Вінніпеґу знають, що читальня Рідна Школа — одна з найкращих у Вінніпеґу, та що Читальня не шкодує на неї коштів. Напрямна Читальні, що рідна школа — найкращий вклад праці і грошей, виправдовується, школа діє стоїть на високому рівні.

З новим сезоном своєї праці Читальня Просвіти привенула ще одну свою традицію — добрі відчити. Голова Культурно-Освітньої комісії в управі Читальні, Адріян Шепертицький, фаховий та енерґійний учитель з рідних земель та ще й директор Рідної Школи Читальні, настоював, щоб такі відчити-доповіді ввести, оптимістично вірив, що добрі відчити знайдуть слухачів і виграв теж цю справу. В Читальні Просвіти мали вже три такі імпрези.

В неділю, 20-го лютого 1983 року, в Читальні відбулася доповідь о. Андрія Титаренка, що є бібліотекарем Колеґії св. Андрія при Манітобському університеті, знаний як дослідник Святого Письма та богословських видань, і тепер у Читальні подрібно та зі справжнім знанням обговорив славнозвісну Острозьку Біблію, 400-ліття появи якої відзначувано минулого року, ба навіть приніс і показав зібраним оригінальний примірник тієї переломової для всього слов'янського світу української книги. Два інші, теж глибокої старости, передруки Острозької Біблії добре доповнили її, а доповідь о.А. Титаренка, спокійна, як і пристало на науковця, але повна цікавих подробиць, зробила сильне враження на зібраних.

Друга доповідь у Читальні Просвіти відбулася в неділю, 17-го квітня ц.р., і знову мав її священик о. доктор Іван Стус, настоятель собору св. Покрова у Вінніпеґу, що на цей раз з'ясував широко ролю київської Могилянської Академії у розвитку культури України. Відомий зі студій історії Церкви в Україні та ще більш з історії Православної Церкви на Буковині, що й дало йому докторат та катедру в Колеґії св. Андрея, добрий співак, проповідник і промовець, о. д-р І.Стус тримав своїми цікавими висновками з маловідомої назагал історії Могилянської Академії повну увагу присутніх і теж цікаво, речево, іноді з гумором відповідав на численні запитання після доповіді.

І, нарешті, остання — доповідь загальнознаного письменника й поета-вініпежця Олекси Гай-Головка у п'ятницю, 17-го червня ц.р., про голод в Україні 1932-33 років, який він сам пережив та який збирається, на основі власних спогадів і досвідів, з'ясувати окремою книжкою. Перо в О. Гай-Головка добре, його двотомова автобіографічна повість „Поєдинок з дияволом", збірка новель „Одчайдушні" та недавно видані спогади „Смертельним шляхом" (теж два томи), поруч численних і добрих поезій (між іншим теж виданих збіркою „Коханіяда") та останнім часом його спогад з часу Великого голодомору у вінніпеґській „Фрі Прес" привели на залю велику авдиторію, яка нагородила доповідача своїм признанням. О. Гай-Головко виявився не тільки талановитий у писанні, але й у слові.

Всі три доповіді культурно, даючи присутнім вступ до заповідженої теми, вводив і закінчував згаданий уже культурно-освітній референт Читальні Просвіти дир. А. Шепертицький і коли за ним потрійний успіх з доповідями, сподіємося з його ініціятиви чергових. Добрі доповіді повернулися, наш директор має щасливу руку.

А. Курдидик

ТАЙВАН ОФІЦІЙНО ЗАЯВИВ у четвер, 14-го липня, що він пошле великі повітряні бальони з харчами і одягом на територію континентального Китаю для допомоги потерпілим від останньої повені. Такі бальони використовували ся дотепер для засилання пропаґандивних матеріялів.

РЕЧНИК БІЛОГО ДОМУ Леррі Спікс заявив, що президент Роналд Реґен має повне довір'я до своїх найближчих співробітників, не зважаючи на аферу пов'язану з документами колишнього президента Джиммі Картера. Спікс підреслив, що цією справою займається тепер Департамент справедливости і Федеральне Бюро Інвестиґацій і тому всякі спекуляції є шкідливі. Також спікер Палати Репрезентантів Томас О'Ніл закликав своїх демократичних колеґ до поміркованости.

ДОСЛІДИ ВИКАЗАЛИ, що еспаномовні етнічні групи у З'єднаних Стейтах Америки у п'ять разів перевищують у рості інші групи. Загально припускають, що в 2020 році еспаномовних осіб в ЗСА буде 47 мільйонів, тобто 15 відсотків всього населення. Вони і негритяни, — кажуть дослідники, — будуть домінувати над ішими етнічними групами в цій країні.

З'їзд УЛТПА в Чикаґо

У днях від 26-го до 29-го травня 1983 року були ми учасниками XX Наукового З'їзду членів Українського Лікарського Товариства Північної Америки в готелі Маріот, на західньому передмісті Чикаґо в Овк Бруку. Приємна атмосфера самого вже готелю й оточення причинилася до професійної поваги З'їзду в його численних та успішних зустрічах.

Як відомо читачам з попередніх дописів, весняні з'їзди нашого Товариства були виключно адміністративно-статутового характеру, де під загальну дискусію учасників предкладала Президія деякі статутові точки для евентуальних змін. Останній З'їзд був Конвенцією делеґатів від різних Відділів, отже він став наче законодатним тілом, і тут вирішувалися більшістю голосів такі справи, яких відділи полагодити не могли. В останніх роках ряди УЛТПА збагатилися молодими науковцями різних галузей медичної науки, й тому інтуїтивно виникла думка створити наукову секцію, щоб нашим з'їздам надати теж наукового характеру. Таким чином, наукова частина Конвенції, організаційні справи й водночас товариські зустрічі з бенкетом і розвагами складаються на повну картину Лікарського З'їзду, не враховуючи подробиць.

Хід нарад

Цьогорічну Конвенцію відкрив д-р Петро Моцюк, голова Головної Управи з осідком у Чикаґо, а після відчитання привітів від Блаженніших Митрополита Мстислава й Патріярха Йосифа, обрано на предсідника д-ра Степана Вороха та двох секретарів — д-р Марію Фішер-Слиж та д-ра Пилипа Демуса. До Почесної Президії ввійшли: д-р Роман Осінчук, д-р Ярослав Падох та д-р Роман Крупка. Про загальний хід З'їзду, дискусії, наради, фінансові проблеми та справу прийняття нових членів секретарі Президії подадуть докладний звіт до протоколу Головної Управи Товариства. Тут хочу подати до загального відома колеґам та українському загалові тільки головні справи, що їх від 27-го до 29-го травня продискутовано, чи вирішено на форумі Зборів.

Центральною точкою був вибір нової Управи до якої ввійшли такі лікарі: голова — д-р Мирослав Колентський; голова-елект — д-р Юрій Грицеляк; перший заступник голови — д-р Степан Войтович; другий заступник голови — д-р Любомир Ворох; третій заступник голови — д-р Надя Борух; секретар — д-р Роман Дачкевич; скарбник — д-р Михайло Головатий; головний редактор — д-р Павло Джуль; вільні члени: д-р Марія Фішер-Слиж, д-р Мирон Ів Коленсь- і д-р Олександер Фаріон; референт преси — д-р Пилип Демус; референт молоді — д-р Андрій Бровар і д-р Таїса Бровар; організаційний референт на Схід — д-р Богдар Ворох, на Захід — д-р Олег Снилик, на Канаду — д-р Юрій Стецик; Контрольна комісія: д-р Петро Моцюк — голова, д-р Василь Трухлий і д-р Роман Смик — члени ; Товариський суд: д-р Юрій Трухлий — голова, д-р Євген Стецьків і д-р Микола Дейчаківський — члени; адміністратор „Вісника" — д-р Степан Павлинський; архівар — д-р Павло Пундій; Наукова комісія: д-р Роберт Богдан Дзьоба, д-р Ігор Воєвідка, д-р Адріян Кецала та д-р Андрій Ріпецький.

За останні два роки діяльноти попередньої Управи прийнято у члени нашого Товариства 18 нових лікарів. Загальний Збір наділив д-ра Ахіля Хрептовського грамотою почесного члена Товариства. Почесні грамоти одержали теж п'ять членів, а саме: д-р Тарас Ганушевський, д-р Михайло Головатий, д-р Юліян Мовчан, д-р Роман Смик, д-р Олександер Ґудзяк та д-р Петро Моцюк, як уступаючий голова Товариства. Д-р Петро Моцюк впровадив нову систему щодо членських вплат: ця компюторська система збагатила значно касу Товариства.Лікарський Вісник,головним редактором якого є д-р Павло Джуль, осягнув такий високий рівень, що може конкурувати з кожним англомовним медичним журналом. Нашим завданням є збільшити видавничий фонд, що дав би запоруку існування цього єдиного україномовного медичного журналу у вільному світі, який є зв'язковим чинником серед членів і свідоцтвом існування й активности Товариства. XX З'їзд УЛТПА прийняв одноголосно резолюцію такого змісту: З'їзд Українського Лікарського Товариства вітає Українське Наукове Товариство ім. Шевченка з його 110-літтям і поручає своїм членам ставати членами цієї наукової установи.

Наукові доповіді

У накових доповідях і дискусіях взяли учать дев'ять викладачів: д-р Мирон Долинюк — Поступи в лікуванні легеневих недуг у сучасній медицині; д-р Родіон Палажій — Модерне лікування акне; д-р Андрій Мельник — Про ґенетику; д-р Богдан Іванець — Про сціп крови; д-р Василь Трухлий — Нові здобутки в акушерстві; д-р Адріян Кецала — Модерне примінення артеріографії; д-р Марта Косович — Про нуклеарно-магнетний резонанс; д-р Юрій Грицеляк — Творення біліярних каменів печінки; д-р Роберт Дзьоба — Модерне примінення артроскопії в лікуванні суглобів. Американська Медична Палата признала нашому Товариству кредити першої кляси, значить рівень медичних викладів наших лікарів був високоякісний. Жвава дискусія була доказом заінтересування слухачів у проблемах сучасного лікування.

В неділю, 29-го травня, на закінчення Конвенції, Комітет пань влаштував для присутніх на З'їзді та гостей багатий полуденок у залях Інституту Українського Модерного Мистецтва, де протягом кількох годин панувала приємна й дружня атмосфера.

Висновки

Вибір місця й готелю, на який організатори З'їзду мусіли рішитися (а поспіх цей був з незалежних від них причин), був дуже вдалий. Наукова частина З'їзду вже здобула собі тривку позицію. З реєстру доповідей побачили ми, що наукові конвенції українського медичного світу майже всеціло опанували молоді лікарі. Зміст їх докладів зраджував уже в тім віці їх глибоку ерудицію, доказував, що вони вийшли на широкі води модерної медицини. Для них не є чужим американський чи міжнародний медичний світ, нова модерна терапія, її проблеми й розв'язка тих проблем виповняли зміст численних докладів. Молоді наші науковці — це вже нова школа з широким діяпазоном медичного знання. Наші старші віком колеґи теж не стоять позаду. Коли візьмемо під увагу той факт, що наука не стоїть на місці, а з нею і медична, тоді можемо бути певні, що наші молоді науковці й на майбутнє внесуть в українську медичну науку речі, що зацікавлять ширші кола чужого медичного світу. Дальшим позитивом нашого Т-ва є сталий доплив молодих членів, які щойно закінчили американські медичні школи. Провід лікарського Т-ва є зацікавлений долею українських колеґ з Польщі та з України, які є в Австрії, Західній Німеччині, або прибули вже на американську землю. Т-во буде втримувати з ними контакт і буде допоміжним у мові і підшукуванні праці.

Ще раз звертаємося до тих наших колеґ, що стоять осторонь організованого лікарського життя, щоб вони стали активними його членами і тим причинилися до моральної і фінансової підтримки українського наукового світу. Тоді повага українського стану зросте в очах рідного і чужого суспільства.

Пилип Демус

ПОМИЛКА В ПРІЗВИЩІ

В дописі Н. Пазуняк „Член НТШ — один із 5,000 визначних науковців світу" про вченого світової слави проф. Сергія Крашенінікова, із-за незаваження помилки у коректі, було подано як Крашенніков. — Ред.

Титан праці

НАУКОВІ ПОМИНКИ ПАМ'ЯТІ о.А. ВЕЛИКОГО НТШ У НЮ ЙОРКУ

(Зліва): д-р Я. Падох, о.д-р Михайло Ваврик, проф. О. Пріцак, проф. В. Ленцик і о. д-р М. Войнар.

Після святочної інавгурації нового осідку НТШ в ЗСА у репрезентативному домі українського Ню Йорку вдалою Шевченківською Конференцією найвищих українських наукових установ НТШ, ВУАН та Гарвардського Науково-Дослідного Інституту 30-го квітня 1983 р., провід НТШ під головуванням енерґійного д-ра Ярослава Падоха подбав ще перед початком літнього сезону влаштувати другу Наукову Конференцію для вшанування пам'яті св. п. о. А. Великого, ЧСВВ, який відійшов у вічність 24-го грудня 1982 року, видатного члена НТШ та співробітника його Енциклопедії Українознавства, відомого українського церковного історика та видавця високоцінної серії архівних історичних джерельних документів з ватиканських та римських колекцій. Тому слід було почекати з цим академічним актом в честь цього виймково визначного члена Історично-Філософічної Секції нашого Наукового Товариства аж до обладнання цього осідку. Але не можна було скорше його відбути, бо директор Гартфордського Наукового Інституту, проф. О. Пріцак, що заповів у ньому свою особисту участь з головним викладом, виїхав до Европи в наукових цілях на весь місяць травень. Ось чому наукові поминки відбулися аж у першу суботу, 4-го червня, хоч більша частина учасників перед тим уже відбула заповіджену протиголодову маніфестацію нюйоркської української громади перед осідком Об'єднаних Націй, але пізно ввечері все таки прийшла чисельно на цю Наукову Конференцію.

До президіяльного стола, на якому стояла велика фотознімка св. п. о. Великого, голова НТШ, відкривши сходини, попросив гарвардського гостя, проф. Пріцака, та дійсних членів НТШ на американському суходолі з Василіянського Чину оо.М. Войнара і М. Ваврика та о. д-ра Пекара, проф. В. Ленцика зі Стемфорду, головного секретаря НТШ й інших.

Д-р Падох привітав достойних гостей і зокрема репрезентацію Василіянського Чину, о. протоігумена Ю.Катрія, о. ігумена П.Пащака, святоюрського пароха і о. ігумена О. Гавкалюка, що прибув з численними отцями й василіянськими студентами з Ґленковського манастиря, та подякував, що зайнялися виставкою праць і видань свого найвизначнішого вченого та найсвітлішого члена Василіянського чернецтва в повоєнних десятиліттях.

Про його життєвий шлях розповів у головних зарисах о.проф. Войнар, бо заходити в подрібнішу розповідь з огляду на те, що постать Покійного була добре відома українській спільноті, не було потреби і відповідного часу. Прелеґент волів спинитися докладніше на вийнятковій ролі о. Великого у Ватиканському Вселенському Соборі на посаді секретаря підготовчої і соборової комісії для східніх Церков, бо був сам соборовий знаток — найближчий свідок його надзвичайно роботящої діяльности та справности. Проф. Ленцик у своєму зв'язкому огляді церковноісторичних писань і видань о. Великого спинився головно над його серійною обробкою „Літопису християнської України", бо в його опрацюванні він далеко переходить літописний виклад українського церковного минулого і густо перетиканий зовсім новими джерельними даними, провірений на тлі першостепенних історичних свідоцтв та дає не одне зріле вияснення багатьох історичних подій і процесів.

А вже дійсно найважливішим був наступний виступ, проф. Пріцака, що представив на тлі широко закроєної праці попередніх поколінь багатьох дослідників та видавців архівних джерел до української церковної історії від половини XIX ст. відокремлену постать василіянського археографа о. А. Великого, яка, напевно, дорівнювала найкращим з-поміж них, може не так прецизною обробкою поодиноких історичних документів, як надзвичайною швидкістю щораз то нових публікацій римських архівних збірок до нашої історії не лише церковної, але і політичної, довівши їх суму до рекордового числа 55 томів за тридцять літ,від 1952 до 1982 років.

Дійсний титан праці — сказав і ще раз повторив прелеґент, додавши до цього належне признання Василіянському Чинові, що без огляду на повну матеріяльну руїну на українських землях під час і після війни встигав забезпечити безперебійне видавання цих цінних римських колекцій, зібраних та оформлених до друку надлюдською натугою цього свого передового члена, який притягнув до того почину велике число жертвенних фундаторів поодиноких випусків тієї пребагатої збірки. Після того о. М. Ваврик з'ясував головні ідеї історично-церковних праць Покійного та його вимоги для нашої історіографії в цій важливій ділянці. В першій мірі, о. Великий постійно настоював, що релігія та Церква — це основні рушії нашої історії і без повної для них уваги наша історіографія неспроможна дати повну і творчу синтезу українського історичного матеріялу. З другого боку,головною ознакою українського церковного минулого є вселенсько-екуменічне наставлення, що проходить червоною ниткою все тисячоліття українського християнства. Звідси виходить основний дезидерат для поглиблення дослідів українського історичного процесу, зокрема в міжцерковних питаннях та підхід до цього завдання у дусі примирливости по обох сторонах,православній та католицькій. І до цього наш о. Великий дав не одне чільне зерно у своїх більших чи менших історично-церковних писаннях, головно у спірних точках між українськими католицькими та православними дослідниками, та для тієї шляхетної мети започаткував і так багато вивінував свою велетенську серію Римських Документів до історії України й УКЦеркви.

Замкнув ці цінні доклади коротким словом належної подяки о.протоігумен Катрій на адресу аранжерів цієї успішної наукової Конференції. Д-р Я. Падох у кінцевому слові звернув увагу присутніх на гарно обладнану виставку писань і видань св. п. о.Великого на окремих столах василіянськими студентами з Ґленкова.

НЕ ТОЙ КУРІНЬ

У „Свободі" з четверга, 14-го липня ц.р., подано інформацію п.н. „Появилося пластове видання про „Великий голод", в якому початок передостаннього параграфу слід читати: „Крім того однодніввка помістила заклик юначок Андреї і Александри Тершаківців з 20-го куреня юначок в Нюарку..." — Ред.

У П'ЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
ТАТА І ДІДУСЯ

бл. п. Протопресвітера Отця Доктора

Якова Костецкого

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в понеділок, 25-го липня 1983 р., о год. 8:30 рано
в Церкві-Пам'ятнику в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

і

ПАНАХИДА

на могилі Покійного,

про що повідомляє РОДИНА і просить Друзів і Знайомих в цей день помолитися за Його світлу Душу.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов у Вічність по довгій важкій недузі, дня 2-го червня 1983 року на 68-му році життя

бл. п.

інж. ІВАН БАРЦАБА

б. старшина Української Національної Армії
1-ої Дивізії „Галичина".

Цією дорогою висловлюємо нашу щиру подяку о. митратові Маріянові Бутринському, о. Петрові Ґаладзі та о. Миронові Панчукові за відвідини Покійного у лікарні та за похоронні відправи.

Складаємо щиру подяку Друзям по зброї Покійного, за відспівання Панахиди, держання почесної стійки з прапорами під час Панахиди. Щиро дякуємо п. мґр. Орестові Городиському за прощальні слова від Приятелів, п. Романові Припханові за прощання Покійного від Друзів по зброї та спортовців. Щиро дякуємо Друзям по зброї і Приятелям Покійного за несення домовини.

Невимовно вдячні п. Миронові Дуді, п. Оксані Ванджулі, п. Анні і Ярославові Дячукові за щирі приятельські слова потіхи та дижурування при Покійнім під час перебування Його у лікарні.

Щиро дякуємо Приятелям та Знайомим за відвідини та моральну піддержку під час хвороби Покійного.

Наша щира подяка за особисті, телефонічні, письмові вислови співчуття, за квіти, грошеві пожертви на церковні, культурно-виховні та суспільно-громадські цілі.

Дякуємо похоронному заведенню Музика і Син за сумлінне та взірцеве переведення похорону.

Пожертви в пам'ять Покійного передані родині без подання призначення, родина передала на Семінарійний Фонд при Філії Українського Католицького Університету у Чикаґо.

100.00 дол. — Марія — дружина Покійного;
по 50.00 дол. — Яценків Р. — шваґер, Яценків А. — шваґрова, Яценків Б. — племінник з дружиною, Яценків Т. — племінниця, інж. Кузик Ю. і І.;
по 30 дол. — д-р Панчишин М., Трусевич Б. і Г.;
по 25 дол. — інж. Букачевський Я. і Я., Ванджура Л. і О., Гарасовський О. і І., Дуб Я. і С., мґр. Дмитерко Р. і Р., інж. Огаренко В. і М.;
по 20 дол. — Гульцій К., Євусяк В. і Л., Кузик Л. і А., Нікольс-Ткачук Г., Петеш І. і З., Теодорович П. і О., іжик В. і М., Янчишин Р. і Г.;
15 дол. — Яросевич М. і Д.;
11 дол. — Лукашевський Р.;
по 10 дол. — д-р Бурачинський Е. і З., Ванджура І., Городиська М., Заброцький О. і О., д-р Іванців М., мґр. Кміцікевич О. і В., Кисілевська Т., Лапичак А., Лепак М., Мінцінський І. і Д., Печенюк І., Припхан Р. і І., Стрільчук С. і М., Стецюк О., Семкович І. і О., Швець В., Тютько Е. і О., Шліхутка М. і Т.;
8 дол. — Ед Монтвід;
по 5 дол. — Білас М. і І., інж. Дячун Я. і А., Маркевич М., Мрищук В. і І., Чорній Ю.

На собор св. Володимира і Ольги в Чикаґо — 25 дол. — д-р Фільварків О.

Ще раз усім Вам наше щире спасибі.

МАРІЯ — дружина з родиною

Ділимося з Ріднею, Друзями і Приятелями сумною вісткою, що в суботу 16-го липня 1983 р.в Чикаґо відійшов у Вічність по короткій недузі, на 63-му році життя

бл. п.

ЛЮБОМИР РИХТИЦЬКИЙ

(СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ)

ЖАЛОБНІ ВІДПРАВИ відбудуться в похоронному заведенні Музика і син в Чикаґо в понеділок 18-го та вівторок 19-го липня 1983 р. парастас і панахиди.

ПОХОРОН — в середу, 20-го липня 1983 р. із собору свв. Володимира й Ольги на цвинтар св. о. Миколая.

Залишені в глибокому смутку:

дружина — ЗЕНА
мати Покійного — ЕВГЕНІЯ
брат — ЮРІЙ з дружиною МАРІЄЮ і дітьми АСКОЛЬДОМ, РОКСОЛЯНОЮ, АЛЕКСАНДРОМ і ОРЕСТОМ
донька — ТАМАРА СЛИЗИНСЬКА з чоловіком МАРКОМ і донечкою ВІРОЮ
син — НЕСТОР
донька — КСЕНЯ
теща — ЕВГЕНІЯ МАТЛА з дочкою КСЕНЕЮ
родини — БОЖЕМСЬКИХ, ВАНДЖУРІВ, МАТЛІВ, ХАРКЕВИЧІВ, КАЗАНІВСЬКИХ, КОСАКІВ І КРАЄВСЬКИХ.

Гарвардські подружжя

Кеймбридж, Масс. (ФКУ) — В неділю, 29-го травня 1983 року, відбулось у храмі св. Андрія в Бостоні, Масс., вінчання Маскима Тарнавського (докторант Гарвардського університету зі спеціялізацією в українській літературі) й Уляни Пасічник (співредакторка та керівник видавництва англомовного квартальника „Гарвард Юкрейнієн Стадіс". Це вже п'ятнадцяте Гарвардське весілля.

Максим і Уляна познайомились у Гарварді. Знайомство перемінилось у дружбу, а відтак у любов і зворушливе свято вінчання. Молодята добре відомі членству ФКУ, бо часто виступали на імпрезах, влаштовуваних відділами та комітетами Фонду Катедр Українознавства.

Обряд вінчання, що його перевів о. протоієрей М. Невмержицький, був повний духової глибини, змісту, краси та симоволіки. Священослужитель кілька разів призивав Господнє благословення для Уляни й Максима, для їхніх родин, для всіх присутніх у храмі, а було їх принайменше сто осіб: найближча сім'я, приятелі та численно й радісно зарепрезентоване Гарвардське середовище — професори, наукові співробітники, студенти; українці та неукраїнці.

Якщо б у когось було бажання переслати молодій парі поздоровлення, гратуляції та побажання,то це є не важко зробити, пишучи на адресу Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету. Можна теж для збільшення втіхи молодят залучити до побажань невеличкого чека, признаючи ту вплату як пожертву на пресовий фонд журналу, бо журнал для Уляни — це її „друге життя". Хіба ж Максим посмів би з тим не погодитись? Цю жартівливу репліку доповняємо щирим і голосним окликом: многих літ Максимові та Уляні. Хай живуть Гарвардські подружжя.

Подвійні меценати

Кеймбридж, Масс. (ФКУ) — Д-р Стефан і Олена Войтовичі вплатили вже в 1962 році свій перший щедрий даток на Фонд Катедр Українознавства (ФКУ). Їхня прихильність до цього унікального руху, який ставить собі за завдання творити якнайкращі можливості для розвитку укрінської науки, не вигасає й по сьогодні. Навпаки,у своїй щедрості супроти створеного центру україністики в Гарвардському університеті, вони стали визначними меценатами, бо сума їхніх пожертв становить 11,550 долярів. У національно-громадському житті це не абияке досягнення цього подружжя. Це дійсний вияв їхньої філантропії і то в найбільш необхіднішій ділянці. Бож важливість та користь зі запляннованого на постійно осередку українських студій в одному з найкращих університетів світу очевидна.

Одначе, нам треба теж вказати і на друге, і то не менш важливе досягнення подружжя Войтовичів. Цього року четверо дітей д-ра Степана і п- і Олени — Ксеня, Мирон, Марта й Анна — градуанти. Не відомі нам подробиці про їхні студії, але відзначення тих почвірних градуацій було, напевно, радісне й щасливе.

Спостерігаючи ту небуденну подію, результат праці та студій молодих Войтовичів, як і результат натуги, дбайливости й посвяти старших Войтовичів, приятелі родини склали їхні якнайкращі побжання; дехто з них у у практичний спосіб.

З нагоди родинного свята — ґрадуацій Войтовичів, наспіли такі грошові пожертви на фонд Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету: Лідія і д-р Роман Смики — 250 дол.; Ширлі Г. Гардін — 100 дол., Джон і д-р Богдан Целевичі — 100 дол.; Гарві Е. Джансон — 40 дол.; Крістін А. Джніс — 15 дол.

Дирекція УНІГУ та Головна Екзекутива ФКУ, дякуючи жертводавцям за датки, бажає всій сім'ї Войтовичів усього добра та щастя.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ з Тель Авіву, ізраїльська поліція утворила спеціяльні швидкодіючі відділи, щоб підтримати законність і порядок у кварталі Меа і Шерім у Єрусалимі, фортеці жидівських релігійних войовничих організацій, які заперечують існування ізраїльської держави як єресь. Такий захід було зроблено після нічних боїв між демонстрантами і поліцією. З обидвох сторін були жертви.

Вісті з Трентону

„ГЕРИТЕДЖ ФЕСТИВАЛЬ"

Вже п'ятий раз під такою англійською назвою, починаючи від 1979 року, Трентон, як столиця стейту Ню Джерзі, відзначував „Спадщинні Дні" — мозаїку культурних, господарських, побутових й релігійних надбань етнічних груп, що заселюють цей стейт. Цього року, як і минулими роками, Спадщинний Фестиваль відбувся протягом двох днів — у суботу, 4-го, й неділю, 5-го червня ц.р. Понад 200,000 людей напротязі обидвох днів прокотилося по виставових вулицях у центрі міста на перехресті Броад і Стейт і на терені Милл Гилл Парку, де 300 літ тому був зав'язок сьогоднішнього міста. Про початки, розвиток й історію Трентону ми подавали інформації в 1979 році у „Свободі", з нагоди першого Спадщинного Фестивалю і 300-ліття нашої столиці.

Якщо у 1979 році участь у фестивалі брали 17 етнічних груп, то цього року їх було вже 27, а між ними: українці, поляки, росіяни, мадяри, німці, італійці, ірляндці, англійці, японці, китайці, корейці, в'єтнамці та інші національні групи, включно з муринами й порторіканцями, що навипередки виставляли, показували, захваляли і продавали свій крам зацікавленим покупцям.

Як і попередніми роками, українська етнічна група й цього року не пасла задніх. Про це писали два місцеві американські щоденники й стейтові та обласні часописи, проголошували на радіових станціях й телевізійних екранах, ставлячи українців, мешканців стейту й столиці, за приклад до наслідування іншим.

А український станок ч. 41 на репрезентативному місці при вході до Милл Гилл Парку, з великим транспарантом — на синьому полотні і написом „Україна", що його видно було звідусіль, як і минулими роками, приманював до себе не лише самих українців, але й безконечні сотні й тисячі чужонаціональних відвідувачів, які оглядали й купували українські писанки, керамічні й різьбарські вироби, грамофонні платівки й відео-тейпи та смакували українські вареники, голубці, книші, борщ і печиво, слухаючи українську музику, хори й сольоспіви з гучномовців і грамофонних платівок. Велике зацікавлення відвідувачів фестивалю викликала добре обладнана та на видному місці влаштована виставка джерельних матеріялів (фотознімки, плякати, американські й европейські часописи, книжки й брошури про „Український Голокост" — голодову облогу України в 1933 році, за що подбав місцевий Відділ УКК.

Влаштуванням, обладнанням, постачанням і продажем українських експонатів і харчів у прикладній дружбі й співпраці трудилися члени парафії св. Йосафата й св. Юрія Переможця, двох відділів СУА, ОЖ ООЧСУ й СУМА, під патронатом відділу УККА, за що їм усім належиться прилюдна подяка.

Українська етнічна група на Спадщинному Фестивалі в 1983 році знову здала іспит зрілости на „відмінно". Дай Боже, щоб і в наступному 1984 році було ще краще!

(юко)

КОЛИШНІЙ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ, а тепер один з кандидатів Демократичної партії на президента ЗСА Волтер Мондейл старався заперечити ніби то президент Ронад Реґен прихильно ставився до відродження автомобільної індустрії, уділяючи компанії Крайслер позичку з федеральних фондів. Однак керівник Крайслера Лі Аякокка спростував твердження Мондейла, кажучи, що Президент все цікавився не тільки відбудовою авотомобільної індустрії, але й відбудовою економіки взагалі і його прихильна постава до компанії Крайслер допомогла їй вийти з кризи і вибитися тепер на передове місце. Аякокка сказав, що компанія винна ще федеральному Урядові 1,2 більйона долярів, які вона думає сплатити ще цього року.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Джордж Шулц відбув в кінці минулого тижня довшу розмову з міністром закордонних справ Великобританії Джефрі Говом. Розмова обидвох політиків охоплювала багато різних справ, від прав людини починаючи і кінчаючи на збільшенні експорту товарів ЗСА до Англії. Дж. Гов був номінований на становище міністра закордонних справ після тріюмфальної перемоги Консервативної партії у Великобританії 9-го червня ц.р. Британський політик має намір зустрінутись ще з президентом Роналдом Реґеном, віцепрезидентом Джорджом Бушом, секретарем Департаменту скарбу Доналдом Ріґеном і членами обидвох палат Конгресу.

Українські будівничі...

(Продовження зі стор. 1)

ньою працею. До них належить, крім ТУС, ще Союз Українок Канади і Союз Української Молоді Канади. СУС є членом-основником КУК, а його речником є тижневик „Український Голос", що появляється від 1910 року і перший раз в Канаді прийняв назву „український".

Інформуючи про діяльність самостійницького руху. Я.Скрипник звернув особливу увагу на активність трьох інститутів: св. Івана у Едмонтоні, Петра Могили в Саскатуні і св. Володимира в Торонто, що входять в систему діяльности СУС і виконують велику культурну працю, веденням курсів для української молоді з українознавчих предметів, які зачисляють відтак як кредити, в канадських середніх школах. Не менш важливу культурну працю виконує Союз Українок Канади зі своїм імпозантним музеєм в Саскатуні та його філіями у Вінніпеґу, Едмонтоні, Ванкувері та Торонто. СУК видає також почитний місячник „Промінь". СУМК займаться організацією літніх осель для молоді і переводить вишколитабори для своїх працівників. З кінцем місяця липня в Саскатуні відбудеться черговий крайовий З'їзд СУС, в часі якого відзначать 75-річчя Інституту ім. Петра Могили, який виховав провідних українських людей для канадської громади. З'їзд вшанує особливо жертви Великого голоду в Україні у 50-річчя того українського голокосту, а на одному із обідів З'їзду будуть подавані лише хліб і вода.

Із цілої розповіді Я. Скрипника про діяльність самостійницького руху в Канаді б'є динамічність та патріотизм того одного із його чільних провідників.

Другий з гостей, прихильників життя на „далекому Заході" Ігор Гриневич, по званні індустріяльний консультант, має своє власне бюро в Едмонтоні, цікавиться фінансовими справами і тому в розмовах із членами Головного Уряду УНСоюзу порушував справи дальшого розвитку нашої забезпеченевої організації, а в першу чергу можливостей поширення її сітки на захід Канади.

Повертаючись однак до загальних проблем украгнського життя в діяспорі,ставимо йому запит, чим пояснити велику різницю між життям української громади в Канаді і ЗСА. Він уважає,що громадське життя в західніх провінціях Канади завдячує свій успіх свідомості нащадків українських піонерів, тим більше, що тепер особливо відчувається поворот до пошани для походження предків — перших поселенців. Він інформує, що під сучасну пору в леґіслятурі Альберти є 10 послів українського походження, з того чотири мають міністерські посади, а це: Василь Дячук, Іван Заозірний, Юліян Козак і Іван Тринчій. Зараз кандидатом на посадника міста Едмонтону є Лаврентій Дікур, який донедавна очолював Федеральну раду багатокультурности.

Зі справжньою гордістю обидва співрозмовники підкреслюють успіхи української Альберти на науковому полі, де найвище вибилися два українці — проф. Манолій Лупул, директор Канадського Інституту Українських Студій при Альбертському університеті,і Петро Саварин одинокий із українських поселенців після Другої світової війни, обраний минулого року канцлером Альбертського університету.

На культурно-мистецькому полі гості пригадують загальновідомий успіх постановки опери „Івана Купала" в 1981 році, що її з допомогою кращих українських оперових сил ЗСА і Канади зорганізував місцевий хор „Дніпро". Тепер цей хор підготовляє подібну постановку опери „Запорожець за Дунаєм". Не менше успіху добився танцювальний ансамбль „Шумка", який вже не один раз репрезентував цілу провінцію Альберти на міжнародних виступах.

Але із усіх успіхів українців Альберти, якими гості слушно гордяться, нам, українцям, мешканцям східнього побережжя ЗСА найбільше заімпонував, для широкої публіки може не цікавий але дуже важливий вислід одної продуктивної праці тамошньої громади. В самому Едмонтоні є під сучасну пору вісім домів українців старших віком, а один дім, недавно поставлений для старших віком громадян, які потребують постійного лікарського і медичного догляду.

Закінчуючи розмову, мимоволі вихоплюється у нас запит в чому лежить секрет осягів українців-канадських горожан?

На це напевно складається багато чинників, про які гості говорили на марґінесі: політика багатокультурности канадського уряду, сильне здорове коріння третього і четвертого поколінь українців, фінансові допомоги Уряду. Здається, однак, що одним із чинників, що їх не можна поминути, це толеранція і коекзистенція всіх українських організацій та політичних угрупувань, що досі існують на тому терені. Це сильно підкреслив Я. Скрипник, який саме звернув увагу,що організації, які він заступає в системі Комітету Українців Канади, стоять, як багато інших, на твердих принципах дотеперішнього статуту КУК, де засада договорення усіх представників, у принципових справах, мусить бути дотримана. В останніх часах, наслідком подій, що заіснували на терені ЗСА, ця засада має ще більше сильних оборонців. Стара українська приповідка, що „немає злого, щоб не вийшло на добре", знайшла ще раз своє оправдання.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ...

(Продовження зі стор. 1)

молодіжними вокально-інструменатльними ансамблями пропливатиме понад озером від 1-ої години дня.

Також будуть висвітлені новіші українські фільми, не забуваючи про розвагу для дітей.

У програмах Фестивалю й Концерту візьмуть участь кращі хорові й танцювальні ансамблі Онтаріо з гостинним виступом оперної співачки Роксоляни Росляк, у вечірньому концерті та молодого скрипаля Марка Сабата у пополудневому Фестивалі.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!